

Tilburg Plus

KOLONIALISME NIET ZOZEER DE TEXTIELINDUSTRIE MAAR VOORAL HET MISSIEWERK SPEELDE GROTE ROL

Tilburgers onderzoeken zelf koloniaal verleden

Graven in archieven, interviews afnemen en ervaringen delen. Tilburgers worden betrokken bij het onderzoek naar het koloniaal verleden.

Erik van Hest
Tilburg

Hoeft is werkzaam bij het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkerenkunde (KITLV) in haar woonplaats Leiden. Nadat de Tilburgse gemeenteraad vorig jaar besloot dat er een onderzoek moest komen naar het koloniaal verleden van de stad, werd de historicus gevraagd om dat onderzoek in goede banen te leiden. „Ik heb me eerst moeten inlezen over Tilburg”, geeft ze toe. „Ik kende de stad nog niet heel goed.”

Gelukkig stond ze er niet alleen voor. Een klankbordgroep van een twaalfstal inwoners met een bijzondere belangstelling voor het onderwerp werd gevormd om het onderzoek mee vorm te geven. Ook het Regionaal Archief Tilburg, Stadsmuseum Tilburg, het TextielMuseum en Tilburg University zijn nauw betrokken bij de zoektocht naar het koloniaal verleden en de sporen daarvan in de hedendaagse samenleving.

Missiewerk speelde een grote rol

In tegenstelling tot wat je misschien zou verwachten is niet de rijke textielgeschiedenis het voornaamste onderwerp van dat onderzoek. In het archief werd voornamelijk niets aangevonden waaruit blijkt dat er een relatie was tussen de textielindustrie en slavernij. De wol kwam niet uit de koloniale gebieden. Wel werden er bepaalde grondstoffen voor textielverf vandaan gehaald.

Maar een veel grotere rol in het koloniaal verleden speelde het missiewerk. Hoeft: „Tilburg was een zeer katholieke stad. Veel missionarissen uit Tilburgse kloosters vertrokken naar koloniale gebieden om de mensen daar zagezegd te beschaven.” De brieven die de fraters en zusters vanuit die gebieden terugstuurden en de verhalen die ze later mee terugnamen zijn volgens Hoeft waardevol voor het onderzoek.

Hoeft: „Die verhalen werden door de kerk gebruikt om geld op te halen voor het missiewerk. Je zou het een

soort propaganda kunnen noemen. Die beeldvorming heeft een bepaald effect gehad op de stad.” Hoeft wijst bijvoorbeeld op de kindsheidoptochten die begin vorige eeuw door de straten van Tilburg trokken. Ze werden georganiseerd door de kerken als collecte voor het redden van arme kindjes in die exotische oorden.

Tilburg onderscheidt zich

Er zijn meer steden die onderzoek doen naar hun koloniaal verleden, maar Tilburg onderscheidt zich volgens Hoeft door ook te kijken naar

het post-koloniaal verleden en heden. „We zijn op zoek naar verhalen van mensen die vanuit vroegere koloniale gebieden later naar Tilburg kwamen. Het maakt nogal een verschil of je hierheen bent gevlucht of vrijwillig naar Nederland kwam, dus die verhalen zijn heel divers. Maar we zijn ook benieuwd naar de ervaringen van sociaal werkers of van onderzoekers met Surinaamse of Antilliaanse kinderen in hun klas.”

Om al die verhalen op te halen gaan de onderzoekers de hulp van de inwoners inschakelen. Mensen van

▲ De klankbordgroep die betrokken is bij het onderzoek naar het (post-)koloniale verleden van Tilburg.

FOTO MARIA VAN DER HEYDEN

◀ Historicus Rosemarijn Hoeft leidt het onderzoek. FOTO PETER FRANKEN

alle generaties en achtergronden worden gevraagd om hun verhaal te delen óf om zelf een interview af te nemen. De interviewers krijgen daarvoor een speciale training. „Die training heeft vooral te maken met de gevoeligheid van het onderwerp. Hoe reageer je op mensen die emotioneel of kwaad worden?”

Geen goed versus fout

De interviews, die de komende maanden plaatsvinden, worden geregistreerd en opgenomen op de verhalenwebsite van het StadsMuseum. Ondertussen helpt een andere groep vrijwilligers met het verdere archiefonderzoek. Alle informatie moet leiden tot een publieksvriendelijk en rijk geïllustreerd boek van 150 pagina's.

„Ik verwacht dat de conclusie ingewikkelder is dan we denken”, zegt Hoeft. „Het koloniaal verleden was en is verweven door onze samenleving. Ik wil daarom waken voor een goed versus fout verhaal. Mensen van nu hebben geen schuld aan de slavernij, maar de samenleving heeft er wel van geprofiteerd. Je kunt niet spreken over een zwarte bladzijde in onze geschiedenis. Het is geen hoofdstuk dat je er zo uit kunt scheuren. Het koloniaal verleden werkt nog steeds op alle manieren door.”

Ik wil waken voor een goed versus fout verhaal

– Rosemarijn Hoeft, historicus